

« Dergi İndeksi

Son Sayı

Tüm Sayılar

TİSK Ana Sayfa

SÖYLEŞİ

TİSK MİKROCERRAHİ VE REKONSTRÜKSİYON VAKFI YÖNETİM KURULU BAŞKANI RIZA KUTLU IŞIK: "BU MERKEZLERİ ANADOLU'YA YAYMAK HEDEFİNDEYİZ"

TİSK Mikrocerrahi ve Rekonstrüksiyon Vakfı'nın merhum Turgut Işık'ın girişimleriyle kurulduğunu biliyoruz. Bize Vakfın kuruluş amacından ve gelişiminden bahsedebilir misiniz?

Çengelköy'den yalı komşumuz olan Türkiye'nin ilk mikrocerrahi Doktor Ayan Gülgönen'le rahmetli babam Turgut Işık bir vesileyle tanışıyor; Ayan Bey yaptığı işi anlatıyor; kopan eli, kolu diyor, dikilen organ tekrar hayatıyet kazanıyor, çalışmaya başlıyor ve o zamanlar Türkiye'de bunu bir tek Doktor Ayan Bey yapıyor. Kendisi Pasteur Hastanesinde çalışıyor ve bir ameliyat 8 saat sürdüğü için senede 250-300 ameliyat yapabiliyor, yani o kadar gün çalışabiliyor.

"İş kazası ve trafik kazasıyla oluşan 5000'den fazla vaka var ve bunların hepsi sakat kalıyor, bu insanlar hem sakat kalmaları, hem de ekonomiye kazandırılınsınlar, bu iş kazaları bizim fabrikalarımızda oluyor" diyerek babam bu işi sahipleniyor ve büyük işveren örgütleriyle birlikte bu Vakfı kurmak üzere yola çıkıyor. O yolda gittiklerinden biri de o zamanki TİSK Başkanı Halit Narin. Halit Başkan bu konuyu beğeniyor, benimsiyor ve babamla birlikte TİSK Mikrocerrahi Vakfı'nı kuruyorlar. Vakfın kuruluşunu yaparlarken de, bütün büyük işveren sendikalarını, İstanbul Sanayi Odasını, Ticaret Odasını, Eczacıbaşı gibi, bizimki gibi, STFA gibi muhtelif büyük holdingleri de Vakfa kurucu yapıyorlar. İlk Mütevelli Heyet Başkanı merhum Nejat Eczacıbaşı, Yönetim Kurulu Başkanı mikrocerrah Ayan Gülgönen, Yürütme Kurulu Başkanı da babam merhum Turgut Işık; bu yapı içinde Vakıf kuruluyor.

Vakfın amacı: trafik ve iş kazası sebebiyle organları kopan kişileri mikrocerrahi tekniklerle ameliyat ederek, organlarının tekrar hayatıyet kazanması ve bu kişilerin hayatına sağlam olarak devam etmeleri. Bununla ilgili olmak üzere öncelikli olarak Pasteur Hastanesine Vakfın imkânlarıyla bir ameliyathane kuruluyor. Bu ameliyathaneye, Ayan Beyin mikrocerrah yetiştirebilmesine imkân verecek özel eğitim mikroskopları getiriliyor. 1985 senesinde hem ameliyat sayısı arttırılıyor, hem mikrocerrah yetiştirilmeye başlanıyor. Vakfın kuruluş amacı ve kısaca tarihçesi bu.

Vakfın kurulması ve Acıbadem Sağlık A.Ş.'ye kiralanmasına kadar geçen süreçte ne tür hizmetler veriliyor, süreci bize anlatabilir misiniz?

Vakıf kuruluyor ve ilk laboratuvar ameliyathaneler tesis ediliyor. Mikrocerrahi ameliyatlarında iğne ve iplik gözle gözükmediği için bütün ameliyatlar mikroskop altında yapılıyor. Mikroskop altında yapıldığı için, birini eğitecekseniz, onun da bir mikroskoptan bakıp sizin ne yaptığınızı görmesi gerekiyor; dolayısıyla çift taraflı mikroskoplar söz konusu. Vakıf bunlardan getiriyor ve Ayan Bey mikrocerrah yetiştiriyor. Tabii, Pasteur Hastanesinin imkânı yeterli değildi; bir de, o dönemde, yıkılıp yerine Taksim'deki otelin yapılması söz konusu oluyor. Öyle olunca,

Vakıf, gene rahmetli Turgut Işık'ın Başkanlığında, Halit Başkan ile dönemin Cumhurbaşkanı Turgut Özal'a, mikrocerrahiye izah eden, ameliyat öncesi ve sonrası durumları, neticeleri gösteren bir sunum yapıyorlar.

Türkiye'de, bunda yüzde 99'un üzerinde muvaffakiyet var; bu çok ciddi bir rakam. Bunları izah ediyorlar. Merhum Cumhurbaşkanı çok etkileniyor. Mikrocerrahi hastane yapılmak şartıyla, Maslak'taki, şu anda Acıbadem Hastanesinin kurulduğu arazinin Vakfa bağışı temin ediliyor. Bu arazinin Vakfa kazandırılmasıyla birlikte orada hastane inşaatı projesi başlıyor. O süreç devam ederken, 1990 senesinde babam vefat etti. Onun vefatından sonra MESS Başkanı Bahri Ersöz TİSK Mikrocerrahi Vakfı Başkanlığına geldi. Bahri Bey bir müddet devam ettikten sonra hastane yatırım projesi biraz akamete uğruyor. Onun için de, yarattıkları formül: Hastanenin devletle müştereken kurulması İmren Aykut'un Çalışma Bakanlığı döneminde planlanıyor. Ama, İmren Aykut gidip yerine Mehmet Moğultay gelince o işler duruyor ve proje biraz gecikiyor.

Sonra ben TİSK Yönetim Kuruluna katılınca, "babam bu Vakfı kurmuştu, Vakfın başına sen geçeceksin" dediler. Sonuçta, 13 senedir Mikrocerrahi Vakfı Başkanlığını yürütüyorum. Geldiğimde inşaatın yapılmasına karar verilmişti. Tekstil ve MESS sendikalarının Vakfa yaptıkları bağışlarla biz inşaatla başladık. 7000 metrekare kapalı alanı olan Mikrocerrahi Hastanesinin temelini o zamanki Cumhurbaşkanımız Sayın Süleyman Demirel'e attırdık. İnşaat biraz ilerledi, kaba inşaat seviyesini geçti. Tabii, ilk verilen rakamlarla iş bitmedi. Sendikalar, "Vakfa ilave kaynak vermektense, bağış toplayalım, bunu o şekilde tamamlayalım" diye bir beyanda bulundular. Bağış toplamaya soyunduk. Muhtelif işverenlerden, hayırsever şahıslardan ciddi bir bağış temin ettik ve inşaatı onunla biraz daha devam ettirdik. O da yeterli olmadı.

Onun üzerine, bir Mütevelli Heyet toplantısında, "bu işi tamamlamak için yap-işlet-devret formülüne gidelim" diye bir karar aldık. O kararla da bir ihaleye çıktık. O ihaleye Acıbadem Grubu ve bir doktorlar grubu katıldı. Biz de Acıbadem'i tercih etti, çünkü en iyi teklifi onlar vermişti. Acıbadem'le, 19 yıllığına kiralama üzerine bir anlaşma yaptık. Bu anlaşma; Acıbadem Grubunun, bizim yapmış olduğumuz mevcut küçük hastane binasını yıkıp bugünkü büyük hastaneyi yapması ve 19 sene müddetle işletmesi yönünde bir kiralama anlaşması. Yaptığı binanın mülkiyeti Vakfımıza ait. Bir yandan da Vakfa belli bir miktar kira ödüyor. Vakfın amacı doğrultusunda hastanede bir mikrocerrahi ünite kurdular; ayrıca, Vakıftan gelecek hastalara da yüzde 50 indirimli bakma taahhütleri var. TİSK'in ve Vakfın kurucu üyelerinin bu imkândan yararlanmaları için gerekli çalışmaları başlattık. Hastanemiz geçen ay Başbakanımız Tayyip Erdoğan tarafından açılarak devreye girdi.

Vakfın bu son derece başarılı çalışmalarına ek olarak önümüzdeki dönem için ne tür projeleri vardır? Bu projeleri İŞVEREN Dergisi ile paylaşabilir misiniz?

Hastanenin 19 yıllık kira sürecimiz var. Bunun 4 senesi geçti. Acıbadem 15 sene daha kiracımız. Hastaneyi yeni açtılar. Biraz yatırım süresi vardı. Ruhsat, imar durumlarından vesairenden bir süreler geçirdiler. Normalde inşaatı daha hızlı bitirdiler. O da gerekli. Bu işlerin usulüne uygun olarak yapılması lazımdı, onu uygun olarak yaptılar. Ortaya çok güzel de bir tesis çıktı. 35 bin metrekare kapalı alanda Türkiye'nin en modern, en büyük hastanesini yaptılar. Gördüğümüz kadarıyla da, son teknoloji cihazlar ve çok iyi hekim kadrosuyla donatılmış fevkâlade bir eser oldu. O yöredeki insanlara da, İstanbul'a da çok ciddi bir fayda sağlayacak. Hastanede 450 kişi çalışıyor, bunun 250'si hekim; yani öyle bir tesis.

Bu kira süreciyle ilgili olarak, zaten Acıbadem'den kira tahsil edeceğiz ve bu kira gelirlerini Vakfın amacına yönelik olarak harcayacağız; o da, başka mikrocerrahi tesisler kurulması veya sağlık yardımları gibi.

Orada bizim bir parselimiz daha var. Alınan bağışın bir kısmıyla bu işi yaptık. Şu anda ikinci parselle ilgili bir sürecin içindeyiz. Orada da gene, Vakfın amacına uygun olarak eğitim, sağlık konularında bir tesis yapılması için bir sürecin içindeyiz. Oraya da, hem Türk sağlığına, mikrocerrahiye hizmet edecek, hem de Vakfın gelirlerini arttıracak bir tesis kurulması için görüşüyoruz. Bir müddet sonra o da, bir ihaleyle, Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün kriterlerine uygun bir şekilde vakıf yönetimi tarafından götürülecek.

Biz, Vakfın imkânları genişledikçe mikrocerrahi konusunu Türkiye'nin başka noktalarına yaymak arzusundayız. Mikrocerrahide, zamana karşı bir yarış söz konusu, çünkü, kopan organ 8 saat içinde yerine takılmadığı takdirde hayatiyetini yitiriyor. Kopan organın önce özel bir korumaya alınıp sonra buz kabının içinde muhafaza edilmesi ve 8 saat içinde ameliyata başlanması lazım. Bu ameliyatın sadece İstanbul, Ankara, İzmir gibi merkezlerde yapıldığını düşündüğümüzde, diğer bölgelerde olan bir vakanın önce o şehre, oradan da büyük merkezlere uçakla, helikopterle vesaireyle gelmesi derken bir dolu insan günümüzde hâlen sakat kalmaya devam ediyor. Dediğim gibi, bu ağırlıklı olarak bizim işçilerimizin bir problemi. TİSK olarak, işçilerimizi kaderiyle baş başa bırakmayalım, 21'inci yüzyılda çözülebilecek bir sorun, buna bir çözüm getirelim gayesiyle yola çıktığımız için, bu merkezleri Anadolu'ya yaymak hedefindeyiz.

Vakfın kaynakları, imkânları geliştikçe başka şehirlerimizde merkezler kurulmasına önayak olmak istiyoruz; bu, ameliyathane tefrişi şeklinde olabilir, oraya mikrocerrah gönderilmesi şeklinde olabilir. Tabii bunlar, makro yapmak istediğimiz şey. Hatta, bunun içinde yavru vatan Kıbrıs da var. Şu anda Kıbrıs'ta da mikrocerrahi imkân yok. Kıbrıs'ta bir vatandaşımızın eli kopsa, onu oradan İstanbul'a, Ankara'ya, İzmir'e getirene kadar organ hayatiyetini yitiriyor. Ordumuz aynı şekilde bu imkânlardan istifade edebilir.

Mehmetçik de. Mayındır, şudur budur, değişik şeylerle organ kopmasına yol açan şeylere maruz kalıyor. Onlara da yerinde, yakınında imkânları verebilmek lazım. Dolayısıyla, Vakfın amacı, mikrocerrahi konusunu yaygınlaştırmak. Elimize kaynak geçince bu hizmetleri yapmayı planlıyoruz.

Türkiye'de çok büyük bir eksiklik olan "yanık" konusu var. Yanıkta da, sadece Ankara'da GATA'da bir yanık merkezi var ve kapasitesi çok düşük. Türkiye'de, yüzde 50'nin üzerinde yanan insan kim olursa olsun ölüme mahkûm. Yanık merkezlerinin kurulması ve yurt sathına yaygınlaşması lazım.

Bu yanık merkezlerinin kurulması tabiatı itibarıyla çok pahalı ve de para kazanmıyorlar. Esasında devletin yapması lazım ama, devletimiz nedense bugüne kadar yanık konusuna el atmamış. İmkânlarımız el verdiği müddetçe yanık merkezlerinin geliştirilmesine yardımcı olmayı hedefliyoruz.

Bir yandan da devamedegelen, bütün üyelerimize yönelik bilinçlendirme çalışmalarımız var; mikrocerrahi eğitimler veriyoruz. Bunu, İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Mikrocerrahi Kürsüsünde Türker (Özcan) Hoca kanalıyla yapıyoruz, eğitimleri bizzat o veriyor. Mesela Gıda Sendikamıza üye iş yerlerinin iş yeri hekimlerini ve iş yeri yetkililerini Sendikamızın eğitim merkezinde toplayıp bizim mikrocerrahi uzmanımızla ve Vakfın imkânlarıyla eğitimler veriyoruz. Verilen eğitimin konusu:

Bir kaza esnasında kesilen/kopan organın ne şekilde ambalajlanması ve taşınması lazım ve vücudun geri kalan kısmıyla ilgili neler yapılması gerekir? İnsanlar, tentürdiyot basma, kanamayı durdurmaya çalışma gibi çeşit çeşit şeyler yapıyorlar. Tabii, yanlış şeylerin yapılması, mikrocerrahi ameliyat esnasında parça yerine dikilirken sorunlar yaratıyor. Halbuki, gayet basit; Allah göstermesin, eliniz koptuğunda, kopan elinizi kalp seviyesinin üzerine kaldırdığınız anda kanama durur. Bunu bilmiyorsanız, o kanamayı durmak için oraya kompres veya başka birtakım şeyler yapıyorsunuz. Özellikle, tentürdiyot, amonyak, sigara basmalar gibi çeşit çeşit şeylerle karşılaşıyoruz. Bunlar, organın yerine dikilmesindeki başarı imkânını azaltıyor. Dolayısıyla, bir bilinçlendirme lazım.

Bir de, "acil telefon" hattı oluşturduk. Eğitimlere katılanlara Vakıf Müdürümüz Doktor Ahmet Tanır'ın telefonunu veriyoruz ki, acil bir durumda doğrudan bizim Vakfımızla temas geçip nereye yönlenebileceklerini, onlara en yakın mikrocerrahi merkezin nerede olduğunu öğrenebilsinler. Vakıf olarak bunları da devamlı takip ediyoruz. Öyle bir hizmetimiz de var. Bütün bunları bir broşürde topladık; eğitim sonrası katılanlara veriyoruz. Ayrıca, her katılana bir de sertifika veriyoruz.

Bu işi olabildiğince geliştirme, bilinçlendirme, takip etme Vakfın faaliyet konuları.

Türkiye’de mikrocerrahi ameliyeti sayısı nedir?

Şu anda ameliyat 5000’e çıktı. Dediğim gibi, Vakfımız, babam bu işlere el attığında 300 ameliyattaydı. Senede 5000 kişi, sakat kalacağına sağlam. Bunu 20 sene geriye götürdüğünüz takdirde Vakıf sayesinde 100 bin kişi yaşama kazandırılmış, sakat yerine sağlam olarak hayatına, üretime devam ediyor. Bu tabii, bir yerde Vakfın amacına vardığını gösteriyor ama, dediğim gibi, hedeflerimiz şimdi bunu Anadolu’ya ve daha ücra noktalara götürebilmek, Doğuda, Karadeniz’de muhtelif şehirlerimizde bu merkezlerin oluşması ve mikrocerrahi ameliyat imkânının yaygınlaşmasını temin etmek.

Biraz da Türkiye’ye bu eserin kazandırılmasına öncülük eden merhum babanız Turgut Işık’tan bahsedebilir misiniz, nasıl bir insandı?

Turgut Işık, Bartın doğumlu. Bartın’dan 1960’lı yıllarda sanayiciliğe atılım yapıyor ve 1969’da ilk Çimento Torba Fabrikasını kuruyor. Ondan sonra, tuğla, kireç, taahhüt, gemicilik gibi muhtelif sektörlerle yatırım yapıyor. 1970’lerde Bartın’dan İstanbul’a geliyor. 1975 senesinde Işıklar Holdingi kuruyor. Vefatına, yani 1990’a kadar da Holdingin başında ve Holdingi geliştiriyor. İstanbul Kültür Sanat Vakfının da kurucularından.

Dediğim gibi, mikrocerrahi konusu da, tesadüfen, Doktor Ayan Beyin Çengelköy’den komşumuz olmasıyla başlayan, ama, gene babamın girişimciliğini ve pratik tarafını gösteren enteresan bir şey. Oradaki açığı, yapılması icap edenleri görüyor ve hemen kolları sıvayıp işe giriyor. Amerikalıların, “hayır’ı cevap olarak kabul etmeyen tipler” diye bir tabiri vardır; Turgut Işık biraz öyleydi. Bir şey yapmak istiyorsa yapardı, hiç kimse de onu yolundan döndüremezdi; iş hayatında öyle çok örnekleri var. Mesela Türkiye’nin döviz krizine yatırımda yakalanmış; fabrikalar kurulmuş, makine ekipman getirilecek, akreditifler bir türlü transfer olmuyor. Babam o dönemde Almanya’ya gitmiş.

Türk-Alman hükümetlerinden izin alarak oradaki işçilere hisse satmış. O hisselerle Alman firmalarının paralarını ödeyip makineleri getirerek fabrikaları çalıştırmış. 2 sene içinde de yüzde 100 temettü ödemiş. Böyle birtakım işleri gerçekleştirerek Işıklar’ı bir boyuta getiriyor. Mikrocerrahi de onun eseridir; bu konuya hakikaten çok emek verdi, gönül verdi. Vefatıyla birlikte maalesef hastanenin kurulma aşaması biraz gecikti.

Mikrocerrah yetiştirilmesi ve yapılan ameliyat sayısına baktığınızda, esasında hedeflediğini büyük ölçüde gerçekleştirdi; Türkiye’de mikrocerrahi bir dolu insanı kurtardı. O manada gene amacına ulaştı. Biz şimdi, bu projeye onun eserini biraz daha taçlandırıyoruz. İkinci parselimizde eğitime yönelik de bir yatırım yapabilirsek, mikrocerrah yetiştirilmesi ve bu konunun daha da yaygınlaşması doğrultusunda gene Vakfın gelişmesine imkân verecek. Bu da, o dönem alınan arazi bağışının Vakfa yarattığı bir imkân.

Vakfımız küçük bir kadroyla çalışıyor, ama yaptığımız iş önemli, büyük. Dediğim gibi, işveren camiasının işçisini kaderiyle baş başa bırakmayıp onların derdine bir çözüm yaratması açısından da tam TİSK’e yakışır bir konudur. Bugün geldiği noktadan son derece memnunuz.

Teşekkür ederiz.

MAYIS 2009

Dergi İndeksi